

УДК 351:323

[https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-3\(40\)-7](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-3(40)-7)

Чмир Ярослав Ігорович,

доктор філософії в галузі публічного управління, докторант кафедри публічного адміністрування, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, <https://orcid.org/0000-0002-4476-6687>

Chmyr Yaroslav Ihorovych,

Doctor of Philosophy in Public Administration, Doctoral Student at the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, 2, Frometivska Str., <https://orcid.org/0000-0002-4476-6687>

Стілл Артем Васильович,

аспірант кафедри публічного адміністрування, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, <https://orcid.org/0000-0002-1355-2539>

Still Artem Vasylovych,

Postgraduate Student at the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, 2, Frometivska Str., <https://orcid.org/0000-0002-1355-2539>

Мошнін Андрій Афанасійович,

кандидат наук з державного управління, докторант кафедри публічного адміністрування, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, <https://orcid.org/0000-0003-2013-7533>

Moshnin Andrii Afanasiiovich,

Candidate of Sciences in Public Administration, Doctoral Student at the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, 2, Frometivska Str., <https://orcid.org/0000-0003-2013-7533>

Рикунов Денис Володимирович,

аспірант кафедри публічного адміністрування, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, <https://orcid.org/0009-0004-9664-1220>

Rykunov Denis Volodymyrovych,

Postgraduate Student at the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, 2, Frometivska Str., <https://orcid.org/0009-0004-9664-1220>

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: СУТЬ, РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛЮ)

Анотація. У статті досліджено питання контролю в публічному управлінні, визначено його сутність, роль та основні функції. Автором зазначено, що контроль у публічному управлінні має свою певну специфіку, яка орієнтована на досягнення конкретного результату та усунення певних перешкод, які з'являються при здійсненні державно-управлінської діяльності.

Мета статті полягає у теоретичному дослідженні контролю в публічному управлінні та визначенні його сутнісних особливостей, ролі та функцій.

У запропонованій статті визначено, що під контролем у публічному управлінні розуміється контрольна діяльність, яка відноситься до важливої функції органів публічної влади та управління, що передбачає і намагається унеможливити, а також усунути у разі наявності помилок у діях суб'єктів органів публічної влади, місцевого самоврядування задля ефективного та продуктивного суспільно-державного розвитку.

Автором визначено, що сутність контролю у сфері публічного управління полягає у створенні умов у яких можливе результативне функціонування органів публічної влади, місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства, яке передбачає здійснення спостереження, отримання інформації та вжитті заходів для створення умов розвитку суспільних та національних інтересів. Крім того, у статті зазначено, що контроль в публічному управлінні забезпечує одержання об'єктивної і достовірної інформації про стан законності та дисципліни.

Автором на основі аналізу наукових статей окреслено, що сам по собі контроль в публічному управлінні виконує такі функції: інформаційно-аналітичну, профілактичну, коригувальну, стабілізуювальну, правоохоронну або (дисциплінарну).

Висновки. Визначено, що контроль є однією з основних функцій управління та є його завершальною стадією циклу всього процесу і водночас основою початку нового циклу. Контроль у публічному управлінні покликаний забезпечувати дотримання запланованих цілей, норм та дисципліни у діяльності органів влади, місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства.

Ключові слова: механізми публічного управління, держава, ефективність публічного управління, контроль, публічне управління, суб'єкти публічного управління, контроль в публічному управлінні.

MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION: AN ESSENCE, ROLE AND FUNCTIONS (ON THE EXAMPLE OF THE CONTROL MECHANISM)

Abstract. The article examines the issue of control in public administration, defines its essence, role and main functions. The author states that control in public administration has its own specifics, which is aimed at achieving a specific result and eliminating certain obstacles that appear in the implementation of public administration activities.

The purpose of the article is a theoretical study of control in public administration and determination of its essential features, role and functions.

In the proposed article, it is determined that control in public administration is understood as a control activity that refers to an important function of public authorities and management, which provides for and tries to prevent and eliminate in the event of errors in the actions of subjects of public authorities, local self-government for effective and productive social and state development.

The author determined that the essence of control in the field of public administration is to create conditions in which effective functioning of public authorities, local self-government, and institutions of civil society is possible, which involves monitoring, obtaining information, and taking measures to create conditions for the development of public and national interests. In addition, the article states that control in public administration ensures obtaining objective and reliable information about the state of legality and discipline.

Based on the analysis of scientific articles, the author outlined that control in public administration itself performs the following functions: informational and analytical, preventive, corrective, stabilizing, law enforcement or (disciplinary).

Conclusions. It is determined that Control is one of the main functions of management and is its final stage of the cycle of the entire process and at the same time the basis of the beginning of a new cycle. Control in public administration is designed to ensure compliance with planned goals, norms and discipline in the activities of authorities, local self-government and institutions of civil society.

Key words: mechanisms of public administration, the state, efficiency of public administration, control, public administration, subjects of public administration, control in public administration.

Постановка проблеми. Сучасні умови у яких перебуває наша країна та сфера публічного управління загалом потребують нових підходів до системи ефективного контролю, це зумовлено повномасштабним вторгненням, збільшенням зони відповідальності контрольної функції,

загостренням проблем та недоліків, які існували раніше – це все створює нові виклики для органів влади. Контроль – є одним зі способів який забезпечує законність та дисципліну, а це є важливим для публічного управління, оскільки завдяки їх дотриманню та відкритості буде підвищуватись рівень довіри від інститутів громадянського суспільства.

Контроль в публічному управлінні має свою певну специфіку, яка орієнтована на досягнення конкретного результату та усунення певних перешкод, які з'являються при здійсненні державно-управлінської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням дослідження контролю в публічному управлінні присвячено праці таких науковців, як В. Авер'янов, К. Ващенко, Н. Липовська, А. Маринушкін, О. Пасічник, О. Сушинський, М. Терещенко, Н. Чала, О. Чорний та інші.

Мета статті полягає у теоретичному дослідженні контролю в публічному управлінні та визначенні його сутнісних особливостей, ролі та функцій.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Контроль є однією з основних функцій управління на рівні з прогнозуванням, плануванням, програмуванням, організацією, регулюванням та координацією, а також є завершальною стадією циклу всього процесу управління і водночас основою початку нового циклу управління. Контроль передбачає отримання актуальної інформації про стан справ у сфері публічного управління та своєчасність виявлення порушень і реагування на них для подальшої ефективної роботи органу, установи чи окремого департаменту тощо.

У поняття «контроль» вкладають різні сенси. Так, словник іншомовних слів трактує контроль не лише як певного роду перевірку, облік чи спостереження за чим-небудь, а і як заключну функцію управління (11Словник іншомовних слів), про що описувалось вище.

В. Малиновський, визначає поняття контроль як процес забезпечення досягнення організацією своєї мети, що складається з встановлення критеріїв, визначення фактично досягнутих результатів і запровадження корективів у тому випадку, якщо досягнуті результати суттєво відрізняються від встановлених критеріїв (9 Малиновський, 2003, с. 293). Але це є вузьке поняття, яке більше підходить для визначення контролю в організації, установі, департаменті, а не на рівні публічного управління.

В. Авер'янов зазначає, що контроль полягає у здійсненні перевірки та встановленні резуль-

татів діяльності певних суб'єктів у сфері управління, допущених відхилень від прийнятих вимог та виявленні їх причин, а також у визначенні шляхів подолання зазначених перешкод для ефективного та якісного функціонування всієї системи. Крім того, контроль орієнтований не лише на усунення недоліків та перевірку виконання завдань, а також може визначати наскільки ефективним є саме правове поле регулювання в тій чи іншій сфері управління та, які зміни необхідно внести до нормативно-правових документів для покращення стану їх виконання, а також наскільки норми цих документів відповідають сутності суспільних відносин (Авер'янов, 2007, с. 349).

Таким чином, проаналізувавши визначення можемо сказати, що контроль є основою управлінського циклу, його проведення має бути вчасним та точним, так як він є одним із чинників ефективності управлінської діяльності, а його мета полягає у недопущенні помилок та їх виправлення і унеможливлення їх появи у майбутньому.

У Енциклопедичному словнику з державного управління є визначення контролю у сфері державного управління – під яким він розуміється як «важлива функція державної влади та управління, яка дає змогу не тільки виявити, а й запобігти помилкам і недолікам у діях суб'єктів державного управління, шукати нові резерви та можливості» (Енциклопедичний словник з державного управління, 2010, с. 339).

Контроль у сфері державного управління спрямований на постійне відстеження та внесення змін у систему заходів державного управління, нормативно-правові документи та їх реалізацію.

Процедура контролю у сфері державного управління передбачає здійснення трьох етапів: 1) встановлення конкретних стандартів чи цілей, які обов'язково мають бути вимірювані; 2) зіставлення реальних результатів зі стандартами чи цілями, які були передбачені; 3) пошук та вжиття необхідних заходів задля зменшення чи усунення відхилень у поставлених стандартах чи цілях.

Особливістю контролю у сфері державного управління є те, що він здійснюється безперервно протягом усього процесу управління, починаючи з планування й до досягнення поставлених цілей. Ця особливість дає можливість передбачати відхилення у цілях, які можуть бути досить суттєвими.

Якщо говорити про контроль в публічному управлінні, то варто зазначити, що публічне

управління за визначенням Д. Кілінга «пошук найкращих способів використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей держави...» (Енциклопедичний словник з державного управління, 2010, с. 605). Публічне управління – це певна система, яка складається з органів державної влади, місцевого самоврядування та некомерційних структур, які покликані задовольняти суспільні потреби.

Контроль у сфері публічного управління здійснюється суб'єктами публічного управління: органами державного управління, місцевого самоврядування та інституціями громадянського суспільства.

О. Чорний контроль у публічному управлінні визначає як самостійний вид публічно-управлінської діяльності, який здійснюється на основі суб'єктного підходу державними та суспільними інститутами, маючи чітку мету та алгоритм проведення та заснований на порівнянні із функціонуванням ідеальної моделі діяльності об'єкта контролю (Чорний, 2023, с. 213).

За визначенням А. Маринушкіна, контроль у галузі публічного управління є важливою функцією органів публічної влади, яка не лише виявляє, а й допомагає протидіяти можливим помилкам у діяльності суб'єктів публічного управління та здійснювати пошук їх вирішення для ефективного соціально-економічного розвитку держави. Головним завданням здійснення контролю у галузі публічного управління науковець вбачає у ефективній діяльності державного механізму задля демократично розвиненої держави (Маринушкін, 2023, с. 237).

Таким чином, контроль у сфері публічного управління прямо впливає на його ефективний розвиток та реалізацію і трактується як контрольна діяльність, яка відноситься до важливої функції органів публічної влади та управління, що передбачає та намагається унеможливити і усунути у разі наявності помилок у діях суб'єктів органів влади, місцевого самоврядування задля ефективного та продуктивного суспільного та державного розвитку.

Ціль контролю в публічному управлінні полягає у забезпеченні якісного розвитку держави та інститутів громадянського суспільства, а також політичної, економічної, соціальної та культурної стабільності. Мета ж визначається у недопущенні відхилень від запланованих норм та усуненні негативних наслідків у разі їх виявлення задля досягнення поставлених цілей. Також до мети входить: відшкодування шкоди, яка була заподіяна виконавцями та у разі необхідності винесення проваджень, відновлення

порушень і проведення роботи з покращення чи удосконалення діяльності. Контроль в публічному управлінні також необхідний задля дотримання дисципліни та порядку, його проведення може визначати певні відхилення від плану, а ще й визначати позитивні досягнення.

Дослідник С. Ківалов досліджуючи питання контролю у діяльності публічних адміністрацій виділяє наступну мету його здійснення:

- набуття об'єктивної інформації про стан дотримання законності;
- дослідження набутої інформації на предмет виявлення і припинення фактів порушень чинного законодавства, встановлення причин та умов, що сприяють їх вчиненню;
- порівняння досягнутих результатів з попередніми та очікуваними;
- недопущення нових порушень і шкідливих наслідків;
- виявлення осіб винних у порушенні належного стану суспільних відносин тощо (Ківалов, 2020, с. 4).

Контроль забезпечує чіткість та конкретність прийнятих рішень, обмежує та унеможливорює неправомірну діяльність, тому сутність контролю полягає у:

- спостереженні за функціонуванням конкретного підконтрольного об'єкта;
- одержанні об'єктивної і достовірної інформації про стан законності та дисципліни;
- вживанні заходів по запобіганню й усуненню порушень законності та дисципліни;
- виявленні причин та умов, що сприяють правопорушенню;
- вжитті заходів щодо залучення до відповідальності осіб, винних у порушенні законності та дисципліни (Авер'янов, 2007, с. 95-96).

Сутність контролю у сфері публічного управління полягає у створенні умов у яких можливе результативне функціонування органів влади, місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства, яке передбачає здійснення спостереження, отримання інформації та вжитті заходів для створення умов розвитку суспільних та національних інтересів. Також контроль в публічному управлінні забезпечує одержання об'єктивної і достовірної інформації про стан законності та дисципліни.

Ю. Чаплинська розглядає та розкриває суть етапів контрольної діяльності, які полягають у наступному:

перший етап його ще авторка називає підготовчим – на цьому етапі визначається зміст, мета, об'єкт, предмет, план, відповідальна особа та інструменти здійснення контролю, окреслю-

ються строки проведення контрольних заходів, також передбачається залучення експертів;

другий етап або процедурний етап – відбувається проведення контролю та здійснення збору і обробки інформації;

третій або узагальнюючо-впливовий етап – на цьому етапі проводиться аналіз підсумків контролю та прийняття відповідних рішень за його висновками;

четвертий або виконавський етап – на даному етапі відбувається завершення контрольної діяльності, та обираються шляхи, форми та методи реалізації рішень, які прийняті відповідальними особами під час проведення контролю (Чаплинська, 2017, с. 193-194).

У публічному управлінні роль контролю варто розглядати як обов'язкову та позитивну, яка впливає на прийняття правильних та перевірених управлінських рішень. Під час здійснення контрольної діяльності на етапі збору інформації можна дізнатись про повну картину розвитку справ, порушень законодавчих норм, статистичних даних, ефективність працівників та керівників тощо. Проведення контролю передбачає не лише уважність та досконалість проведення, а й систематичність, послідовність, точність у проведенні аналізу за результатами перевірки та своєчасне реагування на виявлені недоліки для забезпечення законності й дисципліни.

В публічному управлінні контроль як окрема функція полягає у проведенні аналізу існуючого стану з дотриманням вимог для визначення відхилень у поставлених завданнях та причин їх виникнення та приведення варіантів усунення даних причин.

Проте проаналізувавши наукові статті (Гринчук, Шемігон, Вихор, 2019; Державний фінансовий контроль та його роль в публічному управлінні; Терещенко, 2019) можемо зазначити, що сам по собі контроль в публічному управлінні виконує такі функції: інформаційно-аналітичну, профілактичну, коригувальну, стабілізуювальну, правоохоронну або (дисциплінарну).

Інформаційно-аналітична функція полягає у проведенні аналізу з вивчення поточного стану ситуації; причин появи відхилень, вивчення чинного законодавства. На основі отриманої інформації здійснюється робота над коригувальними заходами, які в майбутньому стануть основою для прийняття управлінських рішень.

Профілактична функція контролю в публічному управлінні полягає у виробленні заходів, які в майбутньому не допускать таких порушень.

Коригувальна функція необхідна для розробки пропозицій щодо усунення порушень, які були виявлені у результаті інформаційно-аналітичної функції.

Стабілізуювальна функція контролю в публічному управлінні спрямована на безпосереднє усунення допущених порушень, а також на усунення умов та факторів, які сприяли порушенням.

Правоохоронна або (дисциплінарна) функція покликана для забезпечення законності дій суб'єктів публічного управління, вона пов'язана з притягненням до відповідальності за неправомірні дії, а також застосування заходів впливу до суб'єктів публічного управління.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Сучасні умови диктують нові правила розвитку публічного управління використовуючи можливі інструменти, які будуть сприяти наданню якісних послуг, тому контроль являється одним з них, який не лише виявить прогалини у діяльності суб'єктів публічного управління, а й допоможе їх усунути.

Контроль є однією з основних функцій управління та є його завершальною стадією циклу всього процесу і водночас основою початку нового циклу.

Контроль у публічному управлінні покликаний забезпечувати дотримання запланованих цілей, норм та дисципліни у діяльності органів влади, місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства. Контроль допомагає здійснювати нагляд за реалізацією та якісним і ефективним прийняттям державно-управлінських рішень.

У подальшому потрібно здійснити дослідження сучасного стану регулювання контролю та особливостей проведення контролю у публічному управлінні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ: —

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у двох томах. Том 1. Загальна частина. Київ: ТОВ Юридична думка, 2007. 592 с.
2. Адміністративне право України: навч. посіб. Г. Г. Забарний, та ін. Київ : Вид. Паливода А. В. 2003. 384 с.
3. Ващенко К. О. Політологія для вчителя. К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко. Київ: Вид. ім. М. П. Драгоманова, 2011. 406 с.
4. Гринчук Ю. С., Шемігон О. І., Вихор М. В. Контроль як функція державного управління: економіко-правова сутність та механізм застосування. *Ефективна економіка*. № 4. 2019. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6978>.

5. Державний фінансовий контроль та його роль в публічному управлінні. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=514711>.
6. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.
7. Кирій С. Л. Публічний контроль як об'єктивне управлінське явище. *Державне будівництво*. № 1. 2021. URL: <https://periodicals.karazin.ua/db/article/view/19136/17419>.
8. Ківалов С. В. Контроль як напрям діяльності суб'єктів публічної адміністрації. *Правове життя сучасної України*: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 2. С. 3–6.
9. Малиновський В. Я. Державне управління. Київ: Атіка, 2003. 573 с.
10. Маринушкін А. Г. Вплив механізмів контролю на забезпечення ефективності публічного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. № 18. 2023. С. 235–238.
11. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%25CA%25EE%25ED%25F2%25F0%25EE%25EB%25FC>.
12. Терещенко М. М. Державний контроль: сутність, основні підходи та концепції. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Том 30 (69). № 4. 2019. URL: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/eng/journals/2019/4_2019/23.pdf.
13. Чаплинська Ю. А. Контроль щодо забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів публічного адміністрування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. № 1. 2017. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/108/1/28.pdf>.
14. Чорний О. О. Формування сучасного механізму контролю в публічному управлінні: розробка загальної концепції дослідження. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. Випуск 3, 2023. URL: <http://www.chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/451/405>.
15. Chorna O., Orlova I. S., Shyshliuk V., Pugachov M., Pugachov V. Anti-Crisis regulation of enterprises through digital management. *International Journal of Professional Business Review: Int. J. Prof. Bus. Rev.*, 2023. 8(5), 90.
16. Shmalenko Iuliia, Yeftieni Natalia, Semenets-Orlova Inna. Impact of social media influencers on public policy and political discourse. in: *international conference on social science, psychology and legal regulation (spl 2021)*. atlantis press, 2021. p. 88–93.
17. Semenets-Orlova I. Osvita dlya demokraty'chnogo gromadyanstva/osvita z prav lyudy'ny'yak zasib formuvannya kul'tury'gromadyans' kosti [Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education as a means of forming of the culture of citizenship]. *Civic competences in vocational education of civil servants and local government officials*, 2016, 66–87.
18. Strigul M., Khomeriki O., Yahodzinskyi S., Romanenko Y., Semenets-Orlova I., Lyasota L. Peculiarities of Development and Dynamics of Economism and the Commercialization of Ukrainian Higher Education. Preprints, 2019, 2019020247. <https://doi.org/10.20944/preprints201902.0247.v1>

REFERENCES:

1. Aver'yanov, V. B. (2007). *Administratyvne pravo Ukrayiny [Administrative Law of Ukraine]*. Kyiv: Legal Opinion LLC [in Ukrainian].
2. Zabarnyy, H., Kalyuzhnyy, R., & Shkarupa, V. (2003). *Administratyvne pravo Ukrayiny [Administrative law of Ukraine]*. Kyiv: Vyd. Palyvoda A. V. [in Ukrainian].
3. Vashchenko, K. O. (2011). *Politolohiia dlia vchyte-lia [Politiology for teachers]*. K. O. Vashchenko, V. O. Korniienko. Kyiv : Vyd. im. M. P. Drahomanova. [in Ukrainian].
4. Hrynychuk, YU. S., Shemihon, O. I., & Vykhon, M. V. (2019). *Kontrol' yak funktsiya derzhavnoho upravlinnya: ekonomiko-pravova sutnist' ta mekhanizm zastosuvannya [Control as a function of state administration: economic and legal essence and application mechanism]*. *Efektyvna ekonomika*, 4. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6978> [in Ukrainian].
5. *Derzhavnyy finansovyy kontrol' ta yoho rol' v publichnomu upravlinni [State financial control and its role in public administration]*. Retrieved from: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=514711> [in Ukrainian].
6. Surmin, YU. P., Bakumenko, V. D. Mykhnenko, A. M., et al. (2010). *Entsyklopedychnyy slovnyk z derzhavnoho upravlinnya [Encyclopedic dictionary of public administration]*. YU. V. Kovbasyuka, V. P. Troshchyns'koho, YU. P. Surmina (Ed.). Kyiv : NADU. [in Ukrainian].
7. Kyriy, S. L. (2021). *Publichnyy kontrol' yak ob'yektyvne upravlins'ke yavyshche [Public control as an objective management phenomenon]*. *Derzhavne budivnytstvo*, 1. Retrieved from: <https://periodicals.karazin.ua/db/article/view/19136/17419>. [in Ukrainian].
8. Kivalov, S. V. (2020). *Kontrol' yak napryam diyal'nosti sub'yektiv publichnoyi administratsiyi [Control as a direction of activity of subjects of public administration]*. *Pravove zhyttya suchasnoyi Ukrayiny: materialy Mizhnarodnoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi – Legal life of modern Ukraine: materials of the International Scientific and Practical Conference*. (pp. 3–6). Odessa: Hel'vetyka [in Ukrainian].
9. Malynovs'kyi, V. YA. (2003). *Derzhavne upravlinnya [State Administration]*. Kyiv : Atika [in Ukrainian].
10. Marynushkin, A. H. (2023). *Vplyv mekhanizmiv kontrolyu na zabezpechennya efektyvnosti publichnoho upravlinnya [The influence of control mechanisms on ensuring the effectiveness of public administration]*. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid –*

- Investments: practice and experience, 18, 235–238 [in Ukrainian].
11. Slovnyk inshomovnykh sliv Dictionary of foreign words [Dictionary of foreign words]. Retrieved from: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%25CA%25EE%25ED%25F2%25F0%25EE%25EB%25FC> [in Ukrainian].
 12. Tereshchenko, M. M. (2019). Derzhavnyy kontrol': sutnist', osnovni pidkhody ta kontseptsii [State control: essence, main approaches and concepts]. Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho – Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi, 4. Retrieved from: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/eng/journals/2019/4_2019/23.pdf [in Ukrainian].
 13. Chaplyns'ka, YU. A. (2017). Kontrol' shchodo zabezpechennya zakonnosti ta dystsypliny v diyal'nosti orhaniv publichnoho administruvannya [Control of ensuring legality and discipline in the activities of public administration bodies]. Naukovyy visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, 1. Retrieved from: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/108/1/28.pdf> [in Ukrainian].
 14. Chorny, O. O. (2023). Formuvannya suchasnoho mekhanizmu kontrolyu v publichnomu upravlinni: rozrobka zahal'noyi kontseptsii doslidzhennya [Formation of a modern mechanism of control in public administration: development of a general research concept]. Dniprovs'kyi naukovyy chasopys publichnoho upravlinnya, psykholohiyi, prava – Dnipro scientific journal of public administration, psychology, law, 3. Retrieved from: <http://www.chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/451/405> [in Ukrainian].
 15. Chorna, O., Orlova, I. S., Shyshliuk, V., Pugachov, M., & Pugachov, V. (2023). Anti-Crisis regulation of enterprises through digital management. *International Journal of Professional Business Review: Int. J. Prof. Bus. Rev.*, 8(5), 90.
 16. Shmalenko, I., Yeftieni, N., & Semenets-Orlova, I. (2021, December). Impact of social media influencers on public policy and political discourse. In *International Conference on Social Science, Psychology and Legal Regulation (SPL 2021)* (pp. 88-93). Atlantis Press.
 17. Semenets-Orlova, I. (2016). Osvita dlya demokrats'chnogo gromadyanstva/osvita z prav lyudy'ny'yakzasibformuvannyakul'tury'gromadyans'kosti [Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education as a means of forming of the culture of citizenship]. *Civic competences in vocational education of civil servants and local government officials*, 66–87.
 18. Strigul, M., Khomeriki, O., Yahodzinskyi, S., Romanenko, Y., Semenets-Orlova, I. & Lyasota, L. (2019). Peculiarities of Development and Dynamics of Economism and the Commercialization of Ukrainian Higher Education. Preprints, 2019020247. <https://doi.org/10.20944/preprints201902.0247.v1>.